

Regional kris och katastrofplan för Region Västmanland

Regional kris och katastrofplan för Region Västmanland

INNEHÅLL

1	FÖRORD	4
2	FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR KRIS OCH KATASTROFMEDICINSK BEREDSKAP	4
2.1	Hälso- och sjukvårdens kris- och katastrofmedicinska beredskap.....	5
3	CIVILT FÖRSVAR	5
3.1	Målet med det civila försvaret	6
4	STYRANDE LAGAR OCH FÖRESKRIFTER	6
5	MÅL FÖR KRIS- OCH KATASTROFMEDICINSK BEREDSKAP	7
6	RISKER I VÄSTMANLAND.....	8
6.1	Externa risker	8
	Vägtrafikolyckor.....	8
	Järnvägsolyckor	8
	Flygolyckor.....	8
	Sjöolyckor	8
	Bränder	8
	Olyckor med farliga ämnen	9
	Allvarlig smitta	9
	Publika evenemang.....	9
	Naturkatastrofer	9
	Terrorism	9
	Samhällets sårbarhet.....	10
6.2	Interna risker	10
7	MYNDIGHETER OCH SAMVERKANDE AKTÖRER.....	10
7.1	Socialstyrelsen.....	10
7.2	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap-MSB	10
7.2	Folkhälsomyndigheten	11
7.3	Polismyndigheten.....	11
7.4	Kommunal Räddningstjänst	11
7.5	Statlig Räddningstjänst.....	11
7.6	Länsstyrelsen	12
7.7	Försvarsmakten.....	12
7.8	Sjukvårdens Larmcentral	12
8	ANSVARSFÖRDELNING OCH ORGANISATION FÖR REGIONENS KRISBEREDSKAP	12
8.2	Tjänsteman i beredskap	15
9	PLANERING AV KRIS OCH KATASTROFMEDICINSKA BEREDSKAPEN.....	15
9.1	Lokal kris- och katastrofplan	16
10	LEDNINGSNIVÅER	16

Regional kris och katastrofplan för Region Västmanland

11	SÄRSKILD SJUKVÅRDSLEDNING - KRISLEDNING.....	16
11.3	Särskild sjukvårdsledning på nationell nivå.....	18
11.4	Förebyggande arbete.....	18
14	BEREDSKAPSNIVÅER.....	19
14.1	Funktioner med befogenheter att ändra beredskapsnivå.....	19
15	SÄRSKILD SJUKVÅRDSLEDNING I SKADEOMRÅDET	19
15.2	Sjukvårdsgrupp med läkarstöd.....	20
16	ORGANISATION PÅ SJUKVÅRDSINRÄTTNING.....	21
17	PRIMÄRVÅRDEN.....	22
18	KRISSTÖD - PKL (PSYKOLOGISK/PSYKIATTRISK KATASTROFLEDNING).....	23
19	INFORMATION VID SÄRSKILD HÄNDELSE.....	23
19.1	Information till medarbetare	24
20	FUNKTIONS- OCH DRIFTSÄKERHET	24
21	HÄNDELSE MED FARLIGA ÄMNE (CBRNE).....	24
21.1	Organisation sanering	25
21.2	Saneringsutrustning	25
22	SMITTSKYDD	25
22.1	Organisation och ansvar.....	26
23	SEKRETESS.....	26
24	KVALITETSUTVECKLING OCH UTVÄRDERING.....	26
25	DEFINITIONER	27
26	INTERNA REFERENSER	30

Regional kris och katastrofplan för Region Västmanland

1 FÖRORD

Regionen och dess verksamheter ska vara väl förberedd för händelser där människor skadas eller riskeras att skadas. Kriser i dagens samhälle blir allt mer komplexa vilket ställer stora krav på krishanteringsförmågan inom såväl myndigheter, organisationer som företag.

Region Västmanlands kris- och katastrofmedicinska beredskap ska planera och säkerställa att organisationens resurser samordnas och fördelas inför en särskild händelse eller samhällskriser.

Syfte med denna regionövergripande plan är att fastställa hur Region Västmanlands krisberedskap är organiserad, vilka funktioner och resurser som finns att tillgå samt hur dessa larmas och aktiveras vid en särskild händelse.

Regionens krisberedskap måste vara integrerad och väl förankrad i den dagliga verksamheten. När en krissituation uppstår måste alla känna till vad de ska göra, vara utbildade och övade för att omhänderta drabbade och minimera de somatiska och psykiska följdverkningarna vid särskild händelse.

I texten används benämningen särskild händelse. Den tidigare benämningen allvarlig händelse får dock stå kvar i citat tagna ur lagtext

2 FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR KRIS OCH KATASTROFMEDICINSK BEREDSKAP

Samhällets krisberedskap förutsätter en beredskap mot samhällsstörning i fred, höjd beredskap och krig för att effektivt kunna hjälpa, lindra och stödja personer som drabbats.

Alla samhällets aktörer har olika ansvar inom krisberedskapssystemet men en gemensam skyldighet att samverka och samordna sina förmågor för att minimera de psykiska och fysiska påfrestningarna av de som drabbas. Det geografiska områdesansvaret finns till för att förbättra tvärspektoriell samordning till stöd för de som innehar ett sektorsansvar, Region Västmanland innehar ett sektorsansvar för sin verksamhet. Det geografiska områdesansvaret innehas av kommunen, länsstyrelsen och regeringen på lokal, regional respektive nationell nivå. Den inträffade krisens art kommer att avgöra vem som har det övergripande geografiska områdesansvaret i händelsen.

Målet med krishanteringssystemet är att minska risken för särskild händelse/kriser i samhället samt minska konsekvenserna vid inträffad händelse. Systemet ska förbereda för att möta allt från en begränsad händelse i fred till en vidgad hotbild från kriser till krig.

Regional kris och katastrofplan för Region Västmanland

Krishanteringssystem i Sverige bygger på tre centrala principer:

- **Ansvarsprincipen** innebär att den som har ansvar för en viss verksamhet under normala fredstida förhållanden, har motsvarande ansvar för verksamheten under en kris eller krigssituation
- **Likhetsprincipen** innebär att i en verksamhets organisation och lokalisering så långt som möjligt ska vara den samma även under kris.
- **Närhetsprincipen** innebär att en kris ska hanteras där den inträffar och av dem som är närmast berörda och ansvariga.

2.1 Hälso- och sjukvårdens kris- och katastrofmedicinska beredskap

Hälso- och sjukvården är en del av samhällets hela krishanteringssystem. Kris- och katastrofmedicinsk beredskap omfattar den beredskap inom Region Västmanland som krävs för att hälso- och sjukvården effektivt och säkert ska kunna ta hand om drabbade och minimera de fysiska och psykiska följdverkningarna vid en särskild händelse och /eller extraordinär händelse. Den baseras på;

- Planering
- Utrustning
- Utbildning, träning och övning
- Särskild sjukvårdsledning
- Uppföljning och utvärdering

Beredskapen omfattar hela vårdkedjan; skadeområde, ambulanssjukvård, akutsjukhus och primärvård där man vid särskild händelse ska kunna möta obalans mellan behov och akut tillgängliga resurser på ett sådant sätt att det kan ske ett optimalt patientomhändertagande på ett kostnadseffektivt sätt.

Beredskapsplanering bygger på och styrs av lagar, riktlinjer och föreskrifter, risk- och sårbarhetsanalyser, kontinuitetsplanering, förmågeanalyser samt kontinuerlig uppföljningsarbete efter varje händelse.

3 CIVILT FÖRSVAR

2015 fattade regeringen beslut om att återuppta planering inför höjdberedskap. Planeringsföresättningar för regionerna utgår från centrala myndigheters inriktningsbeslut. Region Västmanlands krisberedskap och katastrofmedicinska planering ska ligga till grund för att kunna hantera händelser på hotskalan. Detta inkluderar åtagande för regionens förmåga som en del i det civila försvaret vid höj beredskap och krig. Separata planer för krigsorganisation och krigsplacering kommer att komplettera redan befintliga planer.

Regional kris och katastrofplan för Region Västmanland

3.1 Målet med det civila försvaret

- Värna civilbefolkningen.
- Säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna.
- Bidra till Försvarsmaktens förmåga vid ett väpnat angrepp eller krig i vår omvärld.

Civilt försvar, tillsammans med det militära försvaret, bildar totalförsvaret. Civilt försvar bygger på arbetet som gjorts i krisberedskapen och kompletteras med åtgärder inom säkerhetsskydd, signalskydd, utbildning, övning och krigsplacering

4 STYRANDE LAGAR OCH FÖRESKRIFTER

Socialstyrelsens föreskrift och allmänna råd SOSFS 2013:22 (M) Katastrofmedicinsk beredskap. Grundläggande bestämmelser om det Katastrofmedicinska arbetet

Socialstyrelsens föreskrift om ambulanssjukvården (SOSFS 2009:10 (M))

Hälso- och sjukvårdslagen (2017:30). Varje landsting skall erbjuda en god hälso- och sjukvård åt den som är bosatt inom landstinget samt den som vistas där. Lagen föreskriver även att landstingen skall planera sin hälso- och sjukvård så att en katastrofmedicinsk beredskap upprätthålls.

Kommuner och landsting ska på begäran ställa hälso- och sjukvårdsresurser till förfogande, för att bistå en annan kommun eller landsting som drabbas av en sådan extraordinär händelse som avses i lagen om extraordinära händelser i fredstid hos kommuner och landsting.

Lagen om extraordinära händelser i fredstid i kommuner och landsting (2006:544). Lagen syftar till att kommuner och landsting skall minska sårbarheten i sin verksamhet och ha en god förmåga att hantera krissituationer i fred.

Med en extraordinär händelse avses, händelse som avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner och kräver skyndsamma insatser av en kommun eller ett landsting.

Lag (1992:1403) om totalförsvaret och höjd beredskap anger de åtgärder som behövs för att förbereda Sverige för krig.

Smittskyddslagen (2004:168), och smittskyddsförordningen (2004:255)

Reglerar smittskyddsläkarens ansvar för regionens smittskydd och epidemiberedskap samt allmänhetens och hälso- och sjukvårdspersonalens skyldigheter i samband med spridning av smittsamma sjukdomar.

Förordningen om krisberedskap och höjd beredskap (2006:942) anger bland annat vad som avses med krisberedskap: förmåga att genom utbildning övning och andra

Regional kris och katastrofplan för Region Västmanland

åtgärder samt genom organisation och de strukturer som skapas före, under och efter en kris förebygga motstå och hantera krissituationer.

Offentlighet och sekretesslagen (2009:400 kap 25) anger vad som är sekretessbelagt och alltså undantaget från regeln att myndigheternas allmänna handlingar är offentliga

Lagen om skydd om olyckor (2003:778) syftar till att förbättra skyddet mot olyckor och öka säkerheten i samhället. Enligt lagen skall kommunerna ha ett handlingsprogram för förebyggande verksamhet. Lagen omfattar inte det som faller under Hälso- och sjukvårdslagen.

Polislagen är en del av den samlade lagstiftning som styr det polisiära arbetet.

5 MÅL FÖR KRIS- OCH KATASTROFMEDICINSK BEREDSKAP

Det övergripande målet för den kris-och katastrofmedicinska beredskapen i Region Västmanland är att minimera de somatiska och psykiska följdverkningar som kan uppstå vid en särskild händelse eller katastrof, genom att:

- vid särskild händelse kunna mobilisera och omfördela resurser så att normala medicinska kvalitetskrav kan upprätthållas för alla patienter.
- vid katastrof kunna upprätthålla normala medicinska kvalitetskrav för det stora flertalet patienter.
- vara planerad för alla typer av händelser, t.ex. smitta,
- förebygga avbrott i olika tekniska försörjningssystem, terrorism och sabotage.
- patientsäkerheten skall säkerställas före, under och efter en kris och katastrof.
- utifrån riskinventering och analys initiera åtgärder som minskar faran för stora skadehändelser och katastrofer i länet.
- sprida information till media, samverkande myndigheter samt egen personal om pågående och avslutade katastrofmedicinska insatser.
- återföra och sprida kunskap och information om och vid katastrofmedicinska insatser, forskning, utveckling och övningar.

Den katastrofmedicinska insatsen bör bygga på en samordning av de tre verksamheterna

- Prehospital akutsjukvård
- Sjuktransporter
- Omhändertagande på vårdenheter

För att uppnå målet krävs kunskap och en förberedd organisation med resurser för att omhänderta skadade inom skadeområdet, transportera till rätt vårdinstans/vårdnivå samt ha förberedelser för att kunna omhänderta ett stort antal skadade på sjukhus och vårdcentraler.

Regional kris och katastrofplan för Region Västmanland

Varje händelse är unik. Den katastrofmedicinska ledningsorganisationen på alla nivåer har som viktigaste uppgift att skapa balans mellan behov och resurser. Detta genom att:

- Prioritera mellan verksamheterna
- Omdisponera tillgängliga resurser
- Mobilisera resurser som inte är omedelbart tillgängliga
- Förflytta patienter

6 RISKER I VÄSTMANLAND

Beredskapsplaneringen ska bygga på risk- och sårbarhetsanalyser. Vid planeringen bör beaktas geografiska förhållanden, infrastruktur, befolkningstäthet och regionens egna resurser.

Västmanlands län har 273 000 invånare. Länet består av 10 kommuner.

6.1 Externa risker

Vägtrafikolyckor

Genom länet går flera större trafikleder. Dagligen transporteras genom länet farligt gods, som vid en olyckshändelse kan orsaka stor förödelse och påverkan på sjukvården.

Järnvägsolyckor

En omfattande järnvägstrafik finns i vårt län med hög frekvens av transporter med farliga ämnen. Mängden snabbtåg är stort och därmed också risken för stort skadeutfall vid en eventuell olycka.

Flygolyckor

Västerås har en flygplats med både in- och utrikestrafik. En flygolycka kan ställa stora krav på sjukvården.

Sjöolyckor

Västerås och Köping har stora insjöhamnar med omfattande godstrafik.

Trafiken till sjöss medför många olika risker som kan ställa stora krav på sjukvården.

Bränder

Stora bränder i byggnader där många människor vistas, i servicehus, köpcentrum, restauranger etc. kan leda till mycket svåra påfrestningar för sjukvården. Brand på sjukhus innebär en särskild svår påfrestning. Vid kemiska olyckor av olika slag är brand en uppenbar risk där det kan utvecklas mycket giftiga gaser som kan orsaka många och svåra olyckor.

Regional kris och katastrofplan för Region Västmanland

Olyckor med farliga ämnen

I Västmanlands län finns ett antal stora industrier och farliga anläggningar. Det finns ett flertal SEVESO-anläggningar (kemikalieindustrier som omfattas av skyldigheter enligt lag (2003:778) om skydd mot olyckor). En händelse vid någon av dessa anläggningar kan få omfattande konsekvenser.

Det fraktas även mängder med farligt gods på länets vägar och järnväg, varav flera i närheten av eller genom tätbebyggda områden.

I Västerås finns Sveriges kärntekniska anläggning Westinghouse som är klassat av Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) till hotkategori II. I händelse av en kärnkraftsolycka som medför utsläpp av radioaktiva ämnen kan det medföra stor påverkan för sjukvården.

Allvarlig smitta

Epidemiska utbrott, pandemier och andra allvarliga epidemiska sjukdomar kan inträffa i vattenburen smitta, luftburen smitta, biokemiska angrepp, stora flyktingströmmar och genom allmänt ökat resande.

Publika evenemang

I länet sker årligen stora evenemang och festivaler, vilka samlar stora mängder av människor, som kan utgöra en ökad risk för en särskild händelse.

Naturkatastrofer

Risken för naturkatastrofer är förhållandevis liten i vårt land. Det inträffar dock varje år händelser som står naturkatastroferna nära. Exempel på sådana händelser är Värme, torka, snöoväder, stormar, översvämningar, ras och jordskred.

Terrorism

Sverige blev utsatt för terrorismen senast 2017 då terrordådet på Drottninggatan genomfördes. Inget tyder på att vi kommer förskonas i framtiden. Säkerhetspolisen har enligt egen utsago stoppat flera fall av förberedelser till terrorism under tiden efterhändelsen på Drottninggatan.

Gråzon

Gråzon brukar förstås som ett tillstånd mellan fred och krig. Gråzonsproblematik orsakas av ett antal kombinerande antagonistiska aktiviteter som angriparen avser inte ska uppfattas som krigsföring. Aktiviteterna kan exempelvis utgöras av politisk påverkan, manipulering av marknader, desinformation, informationspåverkan, stöd till ytterlighetsrörelser, maktdemonstrationer illegal underrättelseinhämtning, hot påtryckning mot beslutsfattare, cyberangrepp och fysiska sabotage. Gråzon innebär en rad utmaningar för krisberedskapen och totalförsvaret. Det civila försvaret särskilda regelverk aktiveras först vid höjd beredskap. Krisberedskapens aktörer, tillika det civila försvarets, måste därmed planera för att kunna hantera gråzon både med fredstida regelverk och regelverk vid höjd beredskap.

Regional kris och katastrofplan för Region Västmanland

Samhällets sårbarhet

Samhällets sårbarhet i infrastrukturen av el- tele, datakommunikation, vatten- och värme, ställer höga krav på att den tekniska försörjningen fungerar för sjukvården.

6.2 Interna risker

Inom Regionen finns interna riskområden identifierade. Riskerna går antingen att påverka helt själva inom regionen eller är i behov av samverkande myndigheter för att kunna förebyggas

Brist på

- Resurser (t ex personal) och kapacitet att omhänderta akuta behov
- Hygien och därmed smittspridning internt på sjukhusen
- Utrustning, material, läkemedel
- Livsmedel
- Evakueringslokaler/tillfälliga utrymmen

Bortfall eller störningar gällande.

- Vatten /dricksvatten samt tekniskt vatten för exempelvis hygien
- Interna larmsystem
- Elkraftförsörjning
- Värmeförsörjning
- Försörjning av medicinska gaser
- It, telefoni
- Kollektivtrafiken

7 MYNDIGHETER OCH SAMVERKANDE AKTÖRER

7.1 Socialstyrelsen

Är den statliga myndighet som är sektorsansvarig för hälso- och sjukvården. Socialstyrelsen har ett nationellt ansvar för alla sakfrågor inom hälso- och sjukvårdens område som berör den kris- och katastrofmedicinska beredskapen. Socialstyrelsen tar fram föreskrifter, kunskapsstöd och statistik samt gör uppföljningar och utvärderingar. Socialstyrelsen samordnar hälso- och sjukvårdens insatser vid allvarliga händelser.

På regeringsbeslut kan Socialstyrelsen överta ledning- och samordningsansvaret för all sjukvård i landet.

7.2 Myndigheten för samhällsskydd och beredskap-MSB

Är en statlig myndighet med uppgift att utveckla samhällets förmåga att förebygga och hantera olyckor och kriser. MSB har ansvar för frågor gällande skydd mot olyckor,

Regional kris och katastrofplan för Region Västmanland

krisberedskap och civilt försvar. Ansvar avser åtgärder före, under och efter en olycka, kris, krig eller krigsfara

7.2 Folkhälsomyndigheten

Folkhälsomyndigheten har det övergripande nationella ansvaret för befolkningens skydd mot smittsamma sjukdomar och samordnar smittskyddet samt beredskapen för gränsöverskridande hälsohot. Folkhälsomyndighetens övervakar smittsamma sjukdomar nationellt, tar fram och förmedlar kunskap om smittskydd, ger vägledning åt hälso- och sjukvården samt vägleder kommunerna i deras hantering av smittskyddshändelser.

Folkhälsomyndigheten har till uppgift att främja en god och jämlik hälsa, förebygga sjukdomar och skador samt verka för ett effektivt smittskydd och skydda befolkningen från olika former av hälsohot. Särskild vikt ska fästas vid de grupper som löper störst risk att drabbas av ohälsa. En viktig uppgift är att ta fram och sprida vetenskapligt grundande kunskap som främjar hälsa och förebygger sjukdomar och skador

7.3 Polismyndigheten

Bevakningsansvarig myndighet med ett särskilt ansvar för krisberedskapen i Sverige. Vid en särskild händelse ansvarar polisen bland annat för registrering av skadade, oskadade, och avlidna samt ansvarar för identifiering av avlidna.

7.4 Kommunal Räddningstjänst

I lagen om skydd mot olyckor reglerar vad räddningstjänsten ska utföra. Räddningstjänsten leder insatser på olycksplatsen under förutsättning att det inte är uppenbart att ansvaret ska falla på ambulanssjukvård eller polisen. Räddningstjänsten ska samverka med polis och sjukvård.

Den kommunala räddningstjänsten har skyldighet att ge första hjälpen åt de drabbade i samband med räddningsinsats intill dess ansvaret kan tas över av hälso- och sjukvården.

De ansvarar för att hindra, begränsa samt vidta åtgärder för att minimera skador på människor, egendom eller miljö.

Räddningstjänsten har omfattande befogenheter att beordra andra människor att utföra eller avstå att utföra åtgärder, s.k. ingrepp i annans rätt. De utför grovsanering och annan vid behov.

7.5 Statlig Räddningstjänst

Flygräddning, sjöräddning, fjällräddning och eftersök av försvunna personer räknas som statlig räddningstjänst.

Vid radioaktivt utsläpp eller hot om sådant utsläpp från en kärnteknisk anläggning ansvarar Länsstyrelsen för räddningstjänsten.

Regional kris och katastrofplan för Region Västmanland

Flygräddningen och sjöräddningen är samlokaliserade under namnet JRCC Joint Rescue Coordination Centre.

7.6 Länsstyrelsen

Innehar en sammanhållande funktion på regional nivå för att skapa nödvändig samordning och säkerställa samverkan mellan berörda samhällsaktörer. I det förebyggande arbete sker detta genom U-sam (Samverkan på regionalnivå före under och efter en samhällsstörning).

Länsstyrelsen kan i vissa fall överta ledningen av en räddningsinsats om en eller flera kommuner begär detta eller om länsstyrelsen bedömer att ett övertagande är lämpligt på grund av svårigheter att samordna insatsen eller resurserna.

Ledningen för sjukvårdsinsatser kan aldrig övertas av länsstyrelsen.

Länsstyrelsen är högsta civila totalförsvarsmyndighet i länet och kan i krig eller de facto krig, då regeringen är på ockuperad mark eller inte kan utöva sina plikter, överta regeringens ansvar att leda länet.

7.7 Försvarsmakten

Försvarsmakten har resurser, både personellt och materiellt, för att stödja länet.

Stödet beror på vad som har inträffat och vilka resurser som efterfrågas samt vilka resurser som finns tillgängliga.

Försvarsmaktens stöd larmas via sjukvårdens larmcentral.

Vid samverkan med försvarsmakten utses en militär insatschef (MIC) att arbeta i nära samverkan med räddningsledare, polisinsatschef och sjukvårdsledare.

7.8 Sjukvårdens Larmcentral

Sjukvårdens larmcentral har i uppdrag att svara för mottagning, analys och vidarekoppling av telefonsamtal från på ett för hela landet gemensamt nödnummer, 112.

Deras uppgift är bl.a. att:

- Dirigera ambulanser (omfattar även ambulansresurser i angränsande län).
- Larma TIB (tjänsteman i beredskap)
- Larma räddningstjänst och polis enligt uppgjorda planer.
- Larma sjukhus enligt larmplan.

8 ANSVARFÖRDELNING OCH ORGANISATION FÖR REGIONENS KRISBEREDSKAP

Region Västmanlands krisberedskap involverar alla regionens verksamheter där arbetet sammanhålls av den katastrofmedicinska beredskapsfunktionen.

Regional kris och katastrofplan för Region Västmanland

8.1 Hälsa- och sjukvårdens ansvar

Enligt hälso- och sjukvårdslagen ska Region Västmanland erbjuda god hälso- och sjukvård åt dem som är bosatta inom länet. Den som tillfälligt vistas inom länet ska också få vård.

I hälso- och sjukvårdens ansvarsområde ingår bland annat:

- Bedömning och information om vårdbehovets art och omfattning till berörda samarbetspartner.
- Bedömning och prioritering av drabbade på skadeplats
- Sjuktransporter av drabbade.
- Fördelning av drabbade mellan olika sjukvårdsinrättningar.
- Återkommande rapportering till sjukvårdsledare, räddningsledare, polisinsatschef, sjukvårdens larmcentral och berörda sjukvårdsinrättningar. Detta kräver fullgott samband mellan sjukvårdsinrättningar, ledningsplats, uppsamlingsplats och sjuktransportfordon m.fl.
- Psykiskt och socialt omhändertagande av direkt eller indirekt drabbade.
- Information till sjukvårdsorganisationen, allmänheten och massmedia.
- Bearbetning av egna personalens upplevelser av händelsen.
- Omhändertagande av avlidna.

Regionfullmäktige

Regionfullmäktige utser krisledningsnämnd, som ska vara utbildad och övad. Nämnden ska ha förmåga att träda i kraft vid en extraordinär händelse, efter beslut av ordförande eller vice ordförande. Regionfullmäktige beslutar om reglemente krisledningsnämnden.

Regionstyrelsen

Regionstyrelsen är ytterst ansvarig för krisberedskapsarbetet i Region Västmanland. Krisberedskap inkluderar även katastrofmedicinsk beredskap och att lagar och föreskrifter efterföljs.

Regiondirektören

Regiondirektören har det yttersta tjänstemannaansvaret för regionens verksamhet och för informationen till regionens politiker.

Verksamhetschefer

Verksamhetschefer ansvarar för att medarbetarna har kunskap om regionens krisberedskap, den egna enhetens beredskapsuppdrag samt att medarbetarna erhåller utbildning och övning. Verksamhetschefen ansvarar för att fastställa aktuella åtgärdskalendrar samt på lokal nivå bemanna verksamheten vid särskild händelse.

Regional kris och katastrofplan för Region Västmanland

Medarbetare

Medarbetare har skyldighet att följa arbetsgivarens anvisningar i sin yrkesutövning, vilket inom krisberedskap innebär att medverka utbildningar och följa instruktioner och planer. Medarbetare ansvarar för att bidra i arbetet med att öka krisberedskapen genom att rapportera brister, risker och incidenter till närmsta chef.

Kris-och katastrofmedicinsk beredskap

Funktionen för Kris- och katastrofmedicinsk beredskap ansvarar för att utarbeta regionala och lokala beredskapsplaner, utbildnings- och övningsplaner regionövergripande aktiviteter, se till att det finns utrustning i enlighet med Krisberedskapens adekvata författningar, andra myndighetskrav och regionens styrande dokument. I ansvaret ingår även att samverka med andra myndigheter och organisationer lokalt, regionalt och nationellt.

Intraprenad

Region Västmanlands vårdcentraler drivs från och med 2020-01-01 som Intraprenad Enheten Nära vård inom Hälso- och sjukvårdsförvaltningen har uppdrag att vara beställare av primärvård från samtliga vårdcentraler i enlighet med primärvårdsprogrammet.

Privata vårdgivare

ingår enligt primärvårdsprogrammet som all annan verksamhet inom Region Västmanland i beredskapen för en särskild händelse och extraordinär händelse.

Bolag hel-och delägda

Region Västmanland är helägare till Folktandvården Västmanland AB. Folktandvården Västmanland är ett hälsofrämjande bolag som ska arbeta med allmäntandvård för barn och vuxna i hela Västmanland.

Region Västmanland är delägare i Svealandstrafiken som sköter linje- och stadstrafik med buss i Västmanlands län på uppdrag av kollektivtrafikmyndigheten. Bolaget har också hand om viss skolskjutsverksamhet.

Den allmänna kollektivtrafiken i Västmanland drivs under varumärket VL.

Svealandstrafiken ägs gemensamt av Region Västmanland och Region Örebro

Fler delägda bolag är Tåg i Bergslagen, ALMI företagspartner Mälardalen och MÄLAB AB.

Trafiken är en samhällsviktig verksamhet som är till för resenärerna och för denna finns en krisplan som ska aktiveras vid en händelse. Beroende på vilken del av trafiken som är drabbad kan hela eller delar av krisledningen bilda en ledningsgrupp. Det är viktigt att Kommunikationsenheten startas upp i tidigt skede då en stor del i krisledningsarbetet är beroende av kommunikation, såväl intern som extern

Regional kris och katastrofplan för Region Västmanland

8.2 Tjänsteman i beredskap

Enligt Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd som "Katastrofmedicinsk beredskap och planläggning" (SOSFS 2013:22) ska det i varje landsting ska det finnas en funktion som ständigt är bemannad och som vid särskild händelse eller risk för sådan har till uppgift att:

1. Ta emot larm
2. Verifiera uppgifter
3. Larma vidare
4. Initiera och samordna det inledande arbetet
5. Informera om händelsen

Funktionen benämns tjänsteman i beredskap -TIB

Larm kan utgå ifrån sjukvårdens larmcentral, andra regioner, myndigheter m.m.

I uppdraget för region Västmanlands TIB ingår förutom lagkraven ovan att:

- Finnas tillgänglig dygnet alla timmar och besvara larm inom 5 minuter.
- Inom en timme inställa sig på regional ledningsplats.
- Läs och hantera inkommande e-post till Funktionsbrevlåda kontinuerligt.
- Fatta beslut om regional beredskapsnivå samt etablera regional särskild sjukvårdsledning.
- Ingå i regionalt samverkansmöte varje vecka med Länsstyrelsen och Socialstyrelsen.
- Delta vid uppföljning av händelser.

9 PLANERING AV KRIS OCH KATASTROFMEDICINSKA BEREDSKAPEN

Regional kris- och katastrofplan

Regional kris- och katastrofplan för Region Västmanland är en grundplan som anger inriktning för beredskapsplaneringen och är utgångspunkt för samordning och ledning av insatser vid stor olycka, katastrof och extraordinär händelse. Den fastställs av regionstyrelsen vid varje ny mandatperiod och skall ligga till grund för regionens övriga delplaner/riktlinjer samt primärvårdens lokala kris- och katastrofplanen

Delplaner/Riktlinjer

Till den regional kris-och katastrofplanen ingår delplaner/riktlinjer såsom:

- Pandemiplan
- Plan särskild händelse
- Kemiska och toxiska skadehändelser (CBRNE)
- Kriskommunikationsplan
- Krisledningsnämndens krishanteringsplan vid extraordinär händelse
- Reglemente för krisledningsnämnden

Regional kris och katastrofplan för Region Västmanland

9.1 Lokal kris- och katastrofplan

Lokal kris- och katastrofplan ska upprättas av primärvården som ingår i den katastrofmedicinska beredskapen och som ska kunna öppna upp dygnet runt.

Medicinkliniken har en lokal kris- och katastrofplan för hantering av CBRNE patienter.

Inom kollektivtrafikförvaltningen en lokal kris och katastrofplan

9.2 Risk- och sårbarhetsanalys

Enligt lag 2006:544 ska regioner identifiera och redovisa samhällsviktig verksamhet, risker mot verksamhet, beroenden och sårbarheter.

10 LEDNINGSNIVÅER

Särskild sjukvårdsledning kan utövas på olika nivåer;

- **Lokal nivå** omfattar ledning av verksamheten i skadeområdet, sjuktransporter och sjukvårdsinrättningar (mottagande enheter) exempelvis akutmottagningar, vårdcentraler samt lokalt inom ett verksamhetsområde.
- **Regional nivå** omfattar en ledning för samordning av regionens samlade resurser och samverkan med andra regioner, organisationer och myndigheter.
- **Nationell nivå** omfattar ledningsfunktion som etableras för frågor där det finns nationellt samordningsbehov, samt vid behov samordna kontakter med andra myndigheter och med den nationella politiska ledningen.

11 SÄRSKILD SJUKVÅRDSLEDNING - KRISLEDNING

Vid en särskild händelse av större format behöver hälso- och sjukvården, för att lösa sina uppgifter, organiseras och ledas av en särskild sjukvårdsledning. Den särskilda sjukvårdsledningen benämns **Regional särskilda sjukvårdsledning**. Denna ska snabbt kunna prioritera mellan den särskilda händelsen, normal verksamhet och kraven på beredskap

11.1 Regional särskild sjukvårdsledning (RSSL)

Vid beslut av **stabsläge** ska följande funktioner alltid larmas in;

- Stabschef
- Beslutsfattare
- Medicinskt ansvarig
- Samverkan och analys
- Sekreterare
- Kommunikatör i beredskap
- Eventuell specialist beroende på händelsen

Regional kris och katastrofplan för Region Västmanland

Vid beslut av **förstärkningsläge eller katastrofläge** ska ytterligare funktioner, beroende på händelsens art, kallas in till staben.

Beslutsfattarens ansvar och arbetsuppgift är att fatta inriktningsbeslut som beskriver det övergripande målet för verksamheten samt ger stabschefen ett tydligt underlag för planering. Beslutsfattare kan utgöras av;

- Regiondirektör
- Hälso- och sjukvårdsdirektör
- Områdeschefer inom hälso- och sjukvårdsförvaltningen
- Administrativ direktör
- Smittskyddsläkare

Regiondirektören kan utse andra funktioner inom regionen som beslutsfattare

Larm till den regionala särskilda sjukvårdsledningen kan ske på olika sätt beroende på vilken typ av händelse som har inträffat. **Det vanligaste är att den kallas in av TIB via Kontaktcenter/televäxel**

Regional särskilda sjukvårdslednings huvudsakliga uppgift är bland annat att;

- Följa händelseutvecklingen genom omvärldsbevakning
- Analys av olika händelseutvecklingar och konsekvenser
- Bedriva informationsinhämtning
- Stödja lokala ledningsnivåer
- Leda och samordna övrig sjukvård/verksamhet i regionen
- Bedöma det förväntade vårdbehovet
- Skapa förutsättningar för att resurserna används optimalt
- Göra resursinventering inom regionen och vid behov hos närliggande regioner
- Samverka med andra regioner myndigheter och organisationer
- Analysera långtidseffekter och uthållighet
- Vidta åtgärder som krävs vid funktionsstörningar som el-, vatten-, värmebortfall, brand eller spridning av farliga ämnen

Vid aktivering av Region Västmanlands särskilda sjukvårdsledning öppnas ledningscentral Lovö, Regionhuset Västmanlands sjukhus Västerås. I Region Västmanland finns även en reserv ledningscentral

11.2 Krisledningsnämnden

Enligt Lag 2006:544 om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap, ska varje landsting och kommun ha en nämnd för att fullgöra uppgifter under extraordinära händelser fredstid.

Krisledningsnämnden utgör regionens normativa ledning som kan, , besluta om ekonomiska villkor utöver ram samt ge stöd till regional särskild sjukvårdsledningen.

Regional kris och katastrofplan för Region Västmanland

I Region Västmanland utgör regionstyrelsens arbetsutskott regionens krisledningsnämnd. Ordförande i krisledningsnämnden är regionstyrelsens ordförande.

Regionstyrelsens ordförande eller vice ordförande larmas och informeras av regiondirektören.

Krisledningsnämnden ska träda i funktion i regionen som nämnd efter beslut av ordförande eller vice ordförande.

Se vidare:

[Reglemente för Krisledningsnämnden 2018–2022](#)

11.3 Särskild sjukvårdsledning på nationell nivå

När flera regioner berörs av en händelse kan den nationella ledningsnivån aktiveras och ha en samordnande roll. Socialstyrelsen har en tjänsteman i beredskap (TiB) som har till uppgift att aktivera den nationella ledningsnivån.

11.4 Förebyggande arbete

Inom regionen finns en organisation för att bedriva ett systematiskt säkerhetsarbete.

Syftet med säkerhetsorganisationen är att genom samordning och helhetssyn skapa en struktur och kultur som stödjer styrning och uppföljning av regionens systematiska säkerhetsarbete inom områdena kris- och katastrofmedicin, informationssäkerhet. Brandsäkerhet samt allmän säkerheten.

Det kris- och katastrofmedicinska rådet har till uppgift att verka för att upprätthålla en god katastrofmedicinsk beredskap vid en särskild händelse. Rådet är tillika ett utbildningsråd som planerar och upprättar en utbildning- och övningsplan.

Regional kris och katastrofplan för Region Västmanland

14 BEREDSKAPSNIVÅER

Stabsläge

- Regionalt stabsläge: Innebär att regional särskild sjukvårdsledning håller sig underrättad, vidtar nödvändiga åtgärder och följer händelseutvecklingen.
- Lokalt stabsläge ex Akutmottagningen har lokal ledningsgrupp som sammankallas.

Förstärkningsläge

- Regionals förstärkningsläge: innebär att en regional särskild sjukvårdsledning vidtar åtgärder för förstärkning av vissa viktiga funktioner

Katastrofläge

- Regionalt katastrofläge: Innebär att en regional särskild sjukvårdsledning vidtar åtgärder för förstärkning av alla viktiga funktioner. Alla resurser tas i anspråk.

14.1 Funktioner med befogenheter att ändra beredskapsnivå

Funktioner inom Region Västmanland som har befogenheter att ändra beredskapsnivå är:

- Regionens tjänsteman i beredskap (TIB)
- Chef lokal ledning, akutmottagningen bakjour kirurg/ medicin beroende på händelse. (mellanjour kirurgi då detta kan vara delegera till denne)
- Beslutsfattare (när stabs/förstärkningsläge är aktiverat)
- Administrativ direktör
- Smittskyddsläkare

15 SÄRSKILD SJUKVÅRDSLEDNING I SKADEOMRÅDET

Sjukvårdens uppgifter inom skadeområdet är att:

- Inventera och rapportera skadepanoramata.
- Prioritera, stabilisera och säkra livsviktiga funktioner.
- Prioritera de skadade inför avtransport.
- Vårda i väntan på transport.
- Avtransportera de drabbade i rätt fordon med rätt medicinsk kompetens till rätt vårdnivå.
- Kommunicera och samverka med andra myndigheter som räddningstjänst och polis.

Regional kris och katastrofplan för Region Västmanland

En viktig uppgift för ledningen på skadeområdet är att rapportera till regional särskild sjukvårdsledning om den aktuella kapaciteten men även kommande behov för att ge möjlighet att skapa balans mellan behov och resurser.

15.1 Organisation i skadeområdet

Den geografiska platsen där olyckan inträffat kallas **skadeplats**. Det område där räddningsarbetet bedrivs kallas skadeområde.

Larmade enheter kan dirigeras till en **brytpunkt**, d.v.s. en geografisk plats dit samtliga enheter dirigeras i avvaktan på insats.

Vid till exempel kemisk olycka, kan ett riskområde definieras och spärras av. Räddningsledaren avgör vilken personal som får arbeta i riskområdet och vilken skyddsutrustning som krävs.

Inom skadeområdet upprättas efter behov **uppsamlingsplatser** för skadade, oskadade, döda och gods.

Den plats där skadade hämtas benämns **ilastningsplats**.

På skadeområdet finns en gemensam **ledningsplats**, där ett eller flera **ledningsfordon** står uppställda

15.2 Sjukvårdsgrupp med läkarstöd

Ambulanssjukvården i Region Västmanland ansvarar för att aktivera läkarstöd/sjukvårdsgrupp vid en särskild händelse.

Sjukvårdsledaren i första ambulans bedömer på skadeplats i samråd med medicinskt ansvarig, beslut om behov av läkarstöd/sjukvårdsgrupp. Ambulanschef i beredskap kontaktas som därefter kontaktar Kontaktcenter/televäxel för hjälp med att larma.

Sjukvårdsgruppen består av två sjuksköterskor från ambulanssjukvården. Läkarstöd kan skickas ut dygnet runt direkt från sjukhuset eller från hemmet.

Läkaren ansvarar i första hand för det medicinska omhändertagandet på uppsamlingsplats när sådan är upprättad samt triagerar, behandlar drabbade, prioriterar avtransporter och rapporterar fortlöpande till sjukvårdsledaren. Läkare kan även stödja arbetet med kompetenskrävande bedömningar och behandlingar inom skadeområdet. Läkare tar inte över det medicinska ansvaret från medicinskt ansvarig sjuksköterska (MA) för ambulanssjukvården.

Se vidare: [Handbok för läkare i sjukvårdsgrupp](#)

Om sjukvårdspersonal som inte är i tjänst anmäler sig att frivilligt hjälpa till på en skadeplats är det viktigt att ta tillvara den kompetens som de kan erbjuda. Den medicinskt ansvarige är den som accepterar eller avböjer hjälp. Personal ska kunna legitimeras sig och identiteten dokumenteras av sjukvårdsledaren.

Sjukvårdspersonal från annan region/vårdinrättning kan inte överta rollen som medicinskt ansvarig, oavsett kompetens.

Regional kris och katastrofplan för Region Västmanland

15.3 Omhändertagande av döda

Polisen ansvarar för identifiering av avlidna. Dödförklaring får endast utföras av läkare. Polisen ansvarar för uppsamlingsplats för döda.

15.4 Sjukvårdstransporter

Målet med sjukvårdens insatser vid en särskild händelse är att de drabbade ska komma till vård så snabbt som möjligt. Avtransport av skadade från skadeområdet ska därför komma igång så tidigt som möjligt.

Vid en särskild händelse kan det vara nödvändigt att använda sig av en **fördelningsnyckel**, som tar hänsyn till de drabbades behov, tidskrav, sjukhusens kapacitet samt transportkapacitet inom och utom länet.

15.4.1 Ambulanstransport

Ambulansdirigering sker från sjukvårdens larmcentral.

En särskild händelse med stort behov av sjuktransporter får omedelbart stora återverkningar i hela länet. Samverkan med andra regioner kan då bli aktuell.

15.4.2 Bårtransport

Om skadeområdet inte är beläget i anslutning till farbar väg måste terrängtransport ordnas till uppsamlingsplatsen för drabbade. Bårtransport inom skadeområdet utförs i första hand av räddningspersonal.

16 ORGANISATION PÅ SJUKVÅRDSINRÄTTNING

16.1 Larm till Akutmottagningen

Vid en särskild händelse, d.v.s. vid minst 5 skadade, går händelselarm från sjukvårdens larmcentral till akutmottagningen på Västmanlands sjukhus, Västerås.

Vid händelse med farliga ämnen kontaktas även primärjour medicin.

16.1.1 Stabsläge på lokal nivå (Akutmottagningen)

Stabsläge innebär att mindre stab upprättas benämnd "Ledningsgrupp Akut".

Kirurgbakjouren beslutar beredskapsnivå.

Passansvarig sjuksköterska har rollen som sjukvårdsledare och bedömer informationen och beslutar att informera "Ledningsgrupp Akut".

Regional kris och katastrofplan för Region Västmanland

17 PRIMÄRVÅRDEN

17.1 Samtliga vårdcentraler

Primärvårdens uppgift vid särskild händelse/stor olycka, katastrof, kris, epidemi- och pandemiläge samt vid höjd beredskap är att på begäran öppna vårdcentralerna som uppsamlingsplats för drabbade och mottagning för lätt skadade samt vara en resurs för att ta hand om drabbade och anhöriga som behöver krisstöd.

17.2 Utvalda vårdcentraler

Vid en extraordinär händelse ska 14 vårdcentraler i länet kunna öppna upp dygnet runt för ett utökat åtagande och fungera som en extra resurs. Varje vårdcentral ska upprätta en lokal kris- och katastrofplan.

Vårdcentraler som ingår i avtalet är:

- Sala Väsby, Sala
- Skinnskatteberg
- Norberg
- Ullvi-Tuna, Köping
- Kungsör
- Hallstahammar
- Mitt Hjärta, Fagersta
- Ängsgården, Surahammar
- Åbågen, Arboga
- Viksäng, Västerås
- Hemdal, Västerås
- Bäckby, Västerås
- Capho Vallby, Västerås
- Prima, Västerås

Vårdcentralen ska vid en allvarlig händelse/stor olycka, katastrof-, kris-, epidemi- och pandemiläge samt vid höjd beredskap följa direktiv ställda av Landstinget Västmanland för utförande av olika tjänster.

Vårdcentralen ska bistå landstinget med ett utökat åtagande och fungera som en resurs på begäran av Region Västmanlands regionala sjukvårdsledning såsom:

- Öppna vårdenheten snarast även under jourtid och kunna ta emot lindrigt skadade, prioritera och behandla lätt skadade.
- Öppna vårdenheten för drabbade och deras närstående som behöver krisstöd. Det innebär att vid behov samverka med Regionens PKL-grupp (psykologisk/psykiatrisk katastrofledning) och kommunens POSOM-grupp (psykosocialt omhändertagande).
- Fungera som värmestuga alternativt som uppsamlingsplats i väntan på slutdestination för lätt skadade/oskadade.

Regional kris och katastrofplan för Region Västmanland

- Drabbade som inkommer till vårdenheten ska dokumenteras och registreras, informationen ska på lämpligt sätt översändas vid efterfrågan till Region Västmanlands regionala sjukvårdsledning.
- Ta emot andra vårdcentralers patienter.
- Utföra sitt grunduppdrag vid dessa händelser.

18 KRISSTÖD - PKL (PSYKOLOGISK/PSYKIATRISK KATASTROFLEDNING)

I Socialstyrelsens Föreskrifter och allmänna råd SOSFS 2013:22 framgår att "Landstinget ska planera och erbjuda krisstöd till drabbade och de som riskerar att drabbas av psykisk ohälsa till följd av en särskild händelse"

Region Västmanland har en viktig uppgift att se till att organisationen är väl rustad att klara en särskild händelse, omfattande kris, stor olycka eller katastrof höjdberedskap eller krig.

PKL gruppen ingår personer med psyko-traumatisk kompetens. Gruppen består av psykologer, socionomer och personal från sjukhuskyrkan.

I organisationen ingår kompetenta stödpersoner som kan kallas in av PKL-ledningsgrupp. Stödpersonerna kan verka dels i den direkta verksamheten vid en särskild händelse, dels från sin egen arbetsplats inom regionen. Behovet styr det stöd och hjälp som behövs. Grupperna hålls samman av en PKL-samordnare som har till ansvar att informera ledningsgruppens personer, sammankalla till ledningsgruppsmöten några gånger per år, samt i samråd med regionens beredskapssamordnare, planera för utbildning, övning och fortbildning i området

PKL-ledningsgrupp kan larmas in utan att den ordinarie katastrofberedskapsorganisationen har trätt i funktion.

Alternativ larmväg kan utgå ifrån tjänsteman i beredskap.

19 INFORMATION VID SÄRSKILD HÄNDELSE

Syftet med Regionens kriskommunikation är att förtroendet för Region Västmanland ska vara oförändrat under och efter en kris. Det övergripande målet är att alla berörda ska lita på Regionens information och bedömningar av krissituationen.

Information om händelseförlopp och åtgärder ska snabbt, korrekt och samlat nå berörda aktörer. Målet är att undvika spekulationer rykten, obefogad oro, skilda budskap samt störningar i verksamheten.

Informationen ska innehålla sådana uppgifter att berörda aktörer kan agera och söka ytterligare information.

Regional kris och katastrofplan för Region Västmanland

Då regional särskild sjukvårdsledning är aktiverad eller då det råder lokalt stabsläge på akutmottagningen kommer kommunikatör i beredskap att kontaktas via tjänsteman i beredskap.

Syfte med kommunikatör i beredskap är att det ska finnas en ingång (kontakt) till Region Västmanlands kommunikationsfunktion dygnet runt, alla veckans dagar för att kunna förbereda och hantera kommunikationsaktiviteter kring en särskild händelse

19.1 Information till medarbetare

Det är viktigt att regionens medarbetare är välinformerade under kriser. Den främsta kanalen för intern information är regionens interna webb där uppdaterad information kan ges snabbt. Viktigt att chefer inom regionen håller sina medarbetare uppdaterade.

20 FUNKTIONS- OCH DRIFTSÄKERHET

Hälso- och sjukvården och regionens stödverksamheter är beroende av att el-, vatten-, värme-, kyla-, kommunikations och övriga försörjningssystem fungerar. Frågor som rör funktionssäkerhet och robusthet ska integreras i planeringsarbetet på alla nivåer.

20.1 Vid funktion- och driftavbrott

Vid särskild händelse, där flera stödprocesser i stor utsträckning påverkar sjukvården, aktiveras Region Västmanlands regionala sjukvårdsledning genom beslut av Tjänsteman i beredskap.

Vid händelse med allvarligt avbrott i funktions- och driftsäkerheten, kommer Driftchef i beredskap att ingå i Region Västmanlands regionala sjukvårdsledning. Driftchef i beredskap har uppgiften att hantera arbetet med att återställa driften i aktuellt system. Region Västmanlands regionala sjukvårdsledning leder arbetet.

21 HÄNDELSER MED FARLIGA ÄMNEN (CBRNE)

CBRNE är den internationella förkortningen för Chemical, Biological, Radiological, Nuclear och Explosive, och användas vid beskrivning av verksamhet inom området skadliga kemikalier, allvarliga smittämnen, radioaktiva ämnen och explosiva ämnen.

Region Västmanland följer Myndigheten för samhällsberedskap's aktörsgemensamma CBRNE-strategi. Strategin syftar till att skapa en gemensam grund och inriktning för det svenska CBRNE-arbetet på alla nivåer.

Regional kris och katastrofplan för Region Västmanland

Region Västmanland skall samverka med övriga aktörer på lokal och regional nivå för att eftersträva ett likartat arbetssätt, identifiera hot och risker samt skapa förmåga till övning och utbildning.

21.1 Organisation sanering

Sjukvårdsledning i skadeområde etableras vid händelse "farliga ämnen" enligt ordinarie riktlinjer. Räddningstjänsten bedömer riskzoner och ansvarar för upprättande av het, varm och kall zon.

Zonindelning styrs av ämnets farlighet och skyddsnivåer:

Kall zon – Ordinarie arbetskläder

Varm zon - Skyddsutrustning

Het zon – Endast tillträde för räddningstjänstens personal med speciell skyddsutrustning. Sjukvårdspersonal har ingen skyddsutrustning för denna zon.

Räddningstjänsten ansvarar för allt arbete i het zon och därmed livräddande personsanering.

Fullständig personsanering sker på sjukhus. Region Västmanland har en fast saneringsanläggning i anslutning till akutmottagningen Västerås samt ett mobilt saneringstält. I dagsläget transporteras alla kontaminerade patienter som är i behov av behandling och sanering till akutmottagningen Västerås.

21.2 Saneringsutrustning

De viktigaste komponenterna i det personliga skyddet mot CBRNE-händelse är andningsskydd och kroppsskydd.

22 SMITTSKYDD

Samhällets smittskydd ska tillgodose befolkningens behov av skydd mot spridning av smittsamma sjukdomar.

Sedan 2004 finns i Sverige Smittskyddslagen 2004:168, som bland annat anger att smittskyddsläkaren har rätt att vidta åtgärder för att begränsa smitta och skydda samhället från samhällsfarlig smitta

I smittskyddsarbetet ingår bland annat att:

- Snabbt rapportera förekomst av smittsamma sjukdomar och vidta åtgärder kring dessa
- Kring fall av smittspårningspliktiga sjukdomar kartlägga av vem eller vad patienter smittats och vilka andra personer som har smittats
- Efterforska smittkällor.
- Upptäcka utbrott och bekämpa dessa genom att försöka bryta smittvägar
- Se till att allmänheten har tillgång till information och råd som behövs för att var och en ska kunna skydda sig mot smitta som kan hota liv eller hälsa

Regional kris och katastrofplan för Region Västmanland

22.1 Organisation och ansvar

Folkhälsomyndigheten ansvarar för samordning av smittskyddet på nationell nivå och ska ta de initiativ som krävs för att upprätthålla ett effektivt smittskydd. Folkhälsomyndigheten ska som expertmyndighet följa och analysera det epidemiologiska läget nationellt och internationellt och föreslå åtgärder för att landets smittskydd ska fungera effektivt.

Regioner ansvarar för att behövliga smittskyddsåtgärder vidtas inom regionsområdet.

Smittskyddsläkaren, som har ett samlat ansvar för smittskyddsarbetet inom länet, ska planera, organisera och leda smittskyddet och verka för effektivitet, samordning och likformighet.

23 SEKRETESS

Sekretesslagstiftningen inom hälso- och sjukvården gäller även vid katastrofmedicinska insatser. Sekretess ska iakttas med hänsyn främst till skyddet för enskilda personliga förhållanden. Normala sekretessregler gäller såväl på skadeplats som under transport till vårdinrättning, vid samtliga sjukvårdsinrättningar eller tillfälligt upprättad enhet

24 KVALITETSUTVECKLING OCH UTVÄRDERING

I hälso- och sjukvårdslagen finns bestämmelser om att kvaliteten i verksamheten systematiskt och fortlöpande ska utvecklas och säkras.

Kvalitetsarbetet bör inriktas på planeringsprocessen samt utvärdering av genomförda insatser och övningar.

Komponenter i det katastrofmedicinska kvalitetsutvecklingsarbetet är:

- Riskanalyser utifrån ett hälso- och sjukvårdsperspektiv.
- Uppdaterad och aktuell regional kris- och katastrofplan.
- Inventering av utbildningsbehov samt fastställande av mål och målgrupper.
- Utbildning, övning och fortbildning.
- Uppföljning och utvärdering av katastrofmedicinska insatser.
- Rutiner för samverkan med andra myndigheter och organisationer.

Kvalitetssystemet ska bilda en säker grund för att tydliggöra och synliggöra den katastrofmedicinska verksamheten och är också en förutsättning för att identifiera förbättringsmöjligheter.

Regional kris och katastrofplan för Region Västmanland

25 DEFINITIONER

Särskild händelse	Händelse som är så omfattande eller allvarlig att resurserna måste organiseras om, ledas och användas på särskilt sätt
Beredskap	Att vara beredd kommande händelseutveckling.
Beredskapsnivå	Beredskap där vissa resurser och åtgärder bedöms nödvändiga för att inom en viss tid kunna möta behoven vid en viss diskussion.
Brytpunkt	Geografisk plats dit räddningsenhet dirigeras i avvaktan på insats.
Drabbad	Person som varit utsatt för traumatisk upplevelse fysiskt och/eller psykiskt.
Extraordinär händelse	Händelse som avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner och kräver skyndsamma insatser av kommun eller ett region
Förstärkningsläge	Beredskapsnivå inom sjukvården, då allvarlig händelse har inträffat.
Gränssättande resurser	Aktuell förmåga/kapacitet att ta emot skadad. De resurser som krävs för att klara en insats.
JRCC	Joint Rescue Coordination Centre. Nationell central med huvuduppgift att ta emot larm om inträffade eller befarade olyckor i luften, på land och till sjöss samt leda de insatser som följer av dessa
Katastrof	Särskild händelse, där tillgängliga resurser är otillräckliga i förhållande till det aktuella behovet och belastningen är så hög att normala kvalitetskrav trots adekvata åtgärder inte längre kan upprätthållas.
Katastrofläge	Beredskapsläge som innebär att en särskild sjukvårdsledning vidtar åtgärder för förstärkning av viktiga funktioner

Regional kris och katastrofplan för Region Västmanland

Katastrofmedicinsk beredskap	Katastrofmedicinsk beredskap som krävs, för att omhänderta drabbade och minimera de somatiska och psykiska följdverkningarna vid allvarlig händelse.
Kris	En svår process av olika slag som kan vara svår att lösa. Kan vara individuell, organisatorisk eller en kris i världen.
Krisberedskap	Med krisberedskap avses att minska sårbarheten och öka förmågan att hantera kriser när de inträffar
Krisledningsnämnd	Enligt lagen om extraordinära händelser ska det finnas en nämnd för att fullgöra uppgifter under en extraordinär händelse.
Ledning	Aktivitet som syftar till att definiera en verksamhets uppgift och tillse att tillgängliga resurser samordnas och utnyttjas på bästa sätt för att denna uppgift ska kunna lösas.
Lokal nivå	Lokal nivå omfattar verksamhet i skadeområdet, vid sjuktransporter och sjukvårdsinrättningar.
Medicinskt ansvarig	Den ur hälso- och sjukvårdspersonalen som prioriterar och beslutar om medicinska åtgärder.
Nationell nivå	Nationell nivå omfattar ledningsfunktionen som ansvarar för frågor av nationellt intresse. Här tar man även kontakt med andra myndigheter och nationella politiska ledningen.
Normativ ledning	Normativ ledning tolkar och beslutar om sjukvårdsorganisationens roll och uppgift utifrån gällande lagstiftning och direktiv.
Operativ förmåga	Operativ förmåga är landstingets förmåga att aktivt och uthålligt motverka eller lindra de problem som en kris vållar, samt upprätthålla en förmåga till operativa insatser för andra slags händelser som kan inträffa
PKL	Krisledningsgrupp inom landstinget som är avsedd att leda och samordna det psykiatriska och psykosociala

Regional kris och katastrofplan för Region Västmanland

	krisstödet till drabbade, anhöriga och personal vid allvarlig händelse
Rakel	Radiokommunikation för effektiv ledning
Samverkan	Övergripande gemensamt handlande på organisatoriskt plan för ett visst syfte. Samverkan kan ske inom och mellan t ex enheter, myndigheter och samhällsaktörer och t ex gälla aktivt utbyte av information eller att planera gemensamma aktiviteter
Sanering	Åtgärd för att avlägsna ämnen från person, miljö eller egendom
Sjukvårdsgrupp	Grupp bestående av hälso- och sjukvårdspersonal med särskild katastrofmedicinsk utbildning som är utrustad för arbete inom skadeområde
Sjukvårdsledare	Är den som leder sjukvårdens arbete och har det övergripande ansvaret för sjukvårdsinsatsen inom sitt definierade område, dvs är chef för sjukvårdsinsatserna. Sjukvårdsledarrollen återfinns på alla nivåer
Skadekort	Kort som används av hälso- och sjukvårdspersonal för dokumentation av arbetet inom skadeområde
Stabschef	Person som leder stabens arbete
Stor olycka	En olycka där tillgängliga resurser är otillräckliga i förhållande till det akuta vårdbehovet men där det genom omfördelning av resurser och förändrad teknik är möjligt att upprätthålla normala kvalitetskrav för medicinsk behandling.
Särskild sjukvårdsledning	Förberedd organisation för att leda hälso- och sjukvårdens insatser vid allvarlig händelse
Tjänsteman i beredskap	Person i beredskap som kan ta emot larm vid allvarlig händelse
VMA	Viktigt meddelande till allmänheten
Vårdutförare	Hälso- och sjukvårdspersonal som arbetar prehospitalt, men inte har lednings- eller stabsroll

Regional kris och katastrofplan för Region Västmanland

26 INTERNA REFERENSER

Regionala kris- och katastrofplan för Landstinget Västmanland är fastslagen i Landstings fullmäktige §13 2015-02-18. Dnr LTV 150099.